

 Stanislav Kasík
 Heraldická kancelář
 „Dauphin“
 Roudnice nad Labem
 2015

ŘÁSNÁ

Poznámky k návrhům obecního znaku a vlajky

Znak cechu malířů štítů

O TVORBĚ OBECNÍCH ZNAKŮ

Z poznání historického vývoje městských a obecních znaků lze ze skladby užitých znakových figur a dalších souvislostí odvodit pohnutky, stanovit příčiny a inspirace jejich volby. Můžeme je rozdělit do několika skupin. Vyjmenujeme jen některé.

Mnoho obecních znaků je odvozeno od znaků vrchností. Ať od znaku krále u měst královských, či od znaku šlechtického majitele, biskupa nebo církevní instituce u měst poddanských. Při jejich tvorbě bylo snahou navrhovatelů odlišit nějakým způsobem znak obce od znaku vlastníka. Stávalo se tak různými způsoby, jakými bylo přijetí pouhé části znaku, umenšení znakových figur, změna tinktur znakového pole či znamení, nebo doplnění další figurou nebo znamením atp.

Jinou skupinu tvoří znaky odvozené od přírodních podmínek. Například použitím figury kopce je charakterizováno prostředí, ve kterém obec leží. Vlnité břevno má obvykle souvislost s existencí vodního toku. Stejným způsobem vypovídá vyobrazení skály. Stromy mohou symbolizovat okolní lesy. Některá znamení ukazovala na převažující zaměstnání obyvatel. Proto se objevují ve znacích motivy zemědělské, vinařské, chmelařské, rybářské, hornické atd. Ve znacích se připomínaly i různé události.

Jednu z nejcennějších skupin jsou znaky ukazující užitými symboly na jméno obce. Tak jak je například jablonoň ve znaku Jablonce nad Nisou, rak ve znaku Rakovníka, sova ve znaku Sovínek, či měsíc - luna ve znaku Loun. Takovým znakům se říká „znaky mluvící“.

Současné tendence ve tvorbě obecních znaků se přidrží již osvědčených metod a postupů. Přesto jsou některé figury pro obce bez statutu města nepoužitelné. Například hradby, jejichž fyzická existence byla vysoce ceněnou výsadou a pýchou každého města a zároveň jejich nejprůpustnějším symbolem.

Podvýbor pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky preferuje u obcí znaky jednodušší, které více odpovídají původním praktickým funkcím znaků a také významu uživatele. Podoba navrženého znaku musí bezpodmínečně být v souladu s pravidly, zásadami a uzanci heraldiky. Nemá kolidovat se znaky již v České republice užívanými. Má být jednoznačným a nezaměnitelným symbolem konkrétní obce.

V heraldice platí, že znak je posuzován nikoliv z pohledu pozorovatele, ale z pohledu nositele. Proto je v popisu používáno stranového určení „vlevo“ a „vpravo“ ve zdánlivém rozporu s pozorovaným vyobrazením, kde jsou například figury v polohách právě opačných.

Z HISTORIE OBCE

Následující řádky nemají ambici být vyčerpávajícím pojednáním o historii obce. Budou zmíněny především ty skutečnosti, které mohou být pro výběr heraldických figur do znaku obce inspirující.

Obec Řásná se v písemných historických pramenech poprvé připomíná v roce 1385 v blíže nedatovaném zápise Moravských zemských desek brněnského soudu: „*Henricus Junior de Nouadomo cum Hermanno de Nouadomo patruo suo cum Castro Sternberg, cum tribus partibus Ciuitatis Czlewin, cum Opido Chunsak, Opido Stremilow et cum omnibus villis, videlicet Mracotin, Ingramow, Rzasna, Lhota sub castro, Swietla, Risow, Muzatecz, Praskolesy, Woykow, Vhlistye, Widrzevalentini, Misslowka, Misslowka secundum, Piecz, Circze, Schach, Radlicze, Krockwicze et cum molendino in villa Krawgiczie, cum villa Rossecz, municionibus Curijs predialibus, molendinis, piscinis, siluis, rubetis, fluminibus, Juribus patronatus Ecclesiarum et alijs pertinencijs et omnibus bonis suis inuicem sunt congressi. Nunccius Wanko de Pothenstein*“ (Chytil, J. - Chlumecký P. - Demuth, K. - Wolfskron, A.: Die Landtafel des Markgrafthumes Mähren /1348 – 1466/. Brünner Cuda, Lib. VII. Brün 1856, s. 157, No 35; dále jen ZDB). Prostřednictvím Vaňka z Potštejna, posla k zemským deskám, činí Jindřich mladší z Hradce s Heřmanem z Hradce, svým otcovským strýcem, vklad do zemských desek týkající se hradu Šternberk, s třemi čtvrtinami města Slavonice, s městečkem Kunžakem, městečkem Strmilovem a se všemi vesnicemi, zejména Mrákotín, Jimramov (zaniklá ves u Mrákotína), Řásná, Lhota pod hradem (dnes Lhotka), Světlá, Rysov, Mrzatec (zaniklá ves u Mrákotína, dnes rybníky Horní a Dolní Mrzatec), Praskolesy, Vojkov (zaniklá ves u Borovné), Úhliště (zaniklá ves u Kostelní Myslové – dnes trať „Huliště“), Valentinovo Vydří (později v 16. stol. Krajní Vydří, dnes Zadní Vydří). Myslůvka (ve 14. století také Věrduňkova Myslůvka a později Malá nebo Dolní Myslůvka), Myslůvka druhá (zřejmě později Horní Myslová), Peč, Černíč, Šach, Radlice, Krokvice (zaniklá ves u Písečného, později pouze hospodářský dvůr „Krokwitzhof“) a

s mlýnem ve vsi Krahulčí (? „Krawgiczie“), Rozseč, pronajatý opevněný dvorec, mlýny, rybníky, lesy, křoviny, říčky, kostelní patronátní práva, všechny náležitosti a všechny své statky (Hosák, Ladislav: Historický místopis země Moravskoslezské. Praha 1938, 2. vyd. Praha 2004, s. 20; dále jen HMZMS).

Počátky poznatelné historie obce jsou spojeny s hradem Šternberkem (také Štamberk). Ten se v písemných historických pramenech poprvé zmiňuje v roce 1356 v zápise Zemských desek Markrabství moravského, soudu brněnského. Štěpán z Březnice, který byl vlastníkem hradu Šternberku, jej spolu s příslušenstvím postoupil Jindřichovi z Hradce (+ 1365) výměnou za jiné statky (ZDB, s. 26, No 118). Vznik hradu Šternberku je na základě archeologického výzkumu datován do sklonku 13. století. Hrad pravděpodobně postavil Jaroslav ze Šternberka, doložený v letech 1284 – 1287 jako purkrabí na královském hradě Bítově. Odhaduje se, že kraj v oblasti prameniště Moravské Dyje obdržel jako výsluhu a nové vlastnictví pojistil stavbou poměrně rozsáhlého hradu (hradby dosahují celkové délky 250 m). Usuzuje se tak i na základě pojmenování hradu Šternberkem. Pánům z Hradce patřil hrad až do svého zániku, který byl pravděpodobně v souvislosti s aktivitami husitů na jižní Moravě v roce 1423 (Plaček, Miroslav: Ilustrovaná Encyklopedie Moravských hradů, hrádků a tvrzí. Praha 2001, s. 621 – 622; Hosák, Ladislav – Zemek, Metoděj: Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. I. Jižní Morava. Praha 1981, s. 224).

Erb pánů ze Šternberka (kresba Jiří Louda)

Nabyvatel hradu Šternberku u Telče Jindřich z Hradce (+ 1365) byl synem Oldřicha z Hradce (+ 1348) a jeho první manželky Markéty z Korutan (nemanželská dcera Meinharda vévody Korutanského a nevlastní sestra českého krále Jindřicha Korutanského). Z druhého Oldřichova manželství s Klárou hraběnkou z Ortenburgu (+ 1380), dědičkou hradu Bílkova, měl syna Heřmana (+ 1404), později vlastníka podílu na Hradci a držitele Bílkova, Žirovnice, Slavonic a Šternberka. S ním ve výše citované listině vystupující Jindřich mladší z Hradce (+ j. 1392) byl synem Jindřicha z Hradce (+ 1365 – viz výše) a jeho druhé manželky Markéty z Hardeggu (+ 1369 jako abatyše kláštera klarisek v Českém Krumlově). Jindřich mladší z Hradce měl stejnojmenného bratra Jindřicha, zvaného starší (+ 1398), který byl synem Jindřicha z Hradce (+ 1365 – viz výše), ale z jeho prvního manželství s Markétou lantkraběnkou z Leuchtenbergu. Když zemřel Jindřich mladší (jistě v roce 1392), byl Heřman z Hradce jediným vlastníkem hradu Šternberku a jeho příslušenství, k němuž patřila i ves Řásná.

Ze tří Heřmanových potomků žila v roce 1392 již jen nejmladší Eliška (+ 1417). Jejím prvním manželem se stal Jan z Kravař. Jemu v roce 1399 Heřman z Hradce zapsal do Moravských desek zemských, brněnského soudu, věno své dcery Elišky: „*Hermannus de Nouadomo Janoni de Crawar alias de Krumnaw et Elscze filie sue vxori ipsius Janonis ac pueris, quos simul habebunt, videlicet wnuczatom swym, Bona infrascripta...*“ (pozoruhodný je český text

„vnoučatům svým“). Mezi vyjmenovanými statky je na prvním místě jmenován hrad Bílkov se vsí a patronátním právem a vyjmenovanými příslušnými vesnicemi, městečko Dačice s příslušenstvím, statek Matějovec s příslušenstvím, městečka Kunžak a Strmilov a také hrad Šternberk: „...*Item Bona Sternberg, videlicet Castrum Sternberg et villas Mrakoty cum Jurepatronatus ecclesie ibidem, Praskoles, Swyetla, Lhota, Rzazna, Mrzatec, Radlice et Wydrzy...*“ (...také statek Šternberk zvláště hrad Šternberg a vsi Mrákotín s patronátním právem kostelním tamtéž, Praskolesy, Světlá, Lhota, Řásná, Mrzatec, Radlice a Vydří...; ZDB s. 228, No. 224). Jan z Kravař pravděpodobně v roce 1399 zemřel. Alžběta z Hradce se znovu vdala za Jiřího z Lichtenburka a z Bítova. Ten zemřel v roce 1404. Z prvního manželství Elišky z Hradce byl syn Beneš, zv. Benešek (+ 1423). Jeho matka se stala poručnící i dalších dvou dcer z druhého manželství a musela čelit sporům vyvolaných příbuznými.

Dne 15. listopadu 1404 se na hradu v Telči sešli pánové Oldřich z Hradce (později zvaný Vavák /+ 1421/ syn Jindřicha staršího z Hradce /+ 1398/ a Alžběty z Hardeggu), Lacek z Kravař a na Helfštejně (otcovský strýc Jana z Kravař a později moravský zemský hejtman) a Jiří z Lichtenburka a na Bítově (syn zemřelého Jiřího z Lichtenburka), aby uzavřeli smlouvu o prodeji hradů Bílkova a Šternberka u Telče. Kupujícími byli Oldřich z Hradce. V listině, která je psána česky, je zmíněn vklad hradu Bílkova a Šternberka do desek zemských Heřmanem z Hradce ve prospěch Jana z Kravař, jeho dcery Elišky a vnuka Beneška. Lacek z Kravař a Jiří z Lichtenburka Oldřichovi z Hradce a jeho dědicům postupují hrady Bílkov a Šternberk s příslušenství a slibují provést vklad do desek zemských, jakmile budou desky otevřeny k zápisům. Zápis potvrdili jako jistci Lacek a Jiří a spolu s nimi rukojmí Petr z Kravař a z Plumlova, Litolt a Albrecht Bítovští z Lichtenburka a Albrecht ze Šternberka na Lukově (Archiv český. Díl 2. Praha 1842, s. 329, č. 10). V roce 1415 postoupil Oldřich z Hradce hrad Šternberk s příslušným panstvím svému staršímu bratrovi Janovi z Hradce (+ 1420). Dle dohody si Oldřich z Hradce ponechal Bílkov (ZDB XI., s. 292, No 50), který po jeho smrti v roce 1421 dědila dcera Anna (+ 1452), později dvakrát vdaná, poprvé za Hynce Ptáčka z Pirkštejna (+ 1444) a podruhé za Jindřicha Kruhlatu z Michalovic (+ 1468).

Jan z Hradce, byl nejstarším ze synů Jindřicha III. z Hradce a Alžběty z Hardegga. V letech 1412 – 1413 zastával úřad nejvyššího purkrabího Království českého a v roce 1415 byl nejvyšším hofmistrem. V roce 1420 se účastnil bojů o Prahu ve vojsku císaře Zikmunda Lucemburského. Zemřel 3. 11. 1420 na následky zranění z bitvy u Vyšehradu (1. 11. 1420). Byl dvakrát ženatý a druhá manželka Eliška z Vartenberka (+ 1422) přivedla na svět, krom dcery, také dvojčata Jana a Jindřicha. Z bratrů se dospělosti dožil pouze Jan IV. z Hradce, zvaný „Telecký“ (1419 – 1452), který byl dědicem otcovým (Jindřichův Hradec, Telč, Počátky, Slavonice) a také svého strýce Menharta III. z Hradce (Velhartice, Řečice, Lásenice). Oženil se s Kateřinou ze Šternberka. Jejich syn Jindřich IV. z Hradce (1442 – 1507) se stal nejprve nejvyšším komorníkem Království českého (1469) a nakonec nejvyšším purkrabím (1502) Zemřel nešťastnou náhodou, když se na lovu probodl oštěpem. Byl čtyřikrát ženatý, ale potomky, kteří ho přežili, měl až ze čtvrtého manželství s Annou princeznou z Münsterberka, vnučkou krále Jiřího z Poděbrad. Její matkou byla Kateřina princezna Saská. Dědicem se stal Adam I. z Hradce (1494 – 1531), později nejvyšší kancléř Království českého (1523). Jeho manželka Anna z Rožmitálu byla dcerou tehdy politicky velmi silného Zdeňka Lva z Rožmitálu. Anna porodila dva syny – Jáchyma (1526 – 1565) a Zachariáše (1527 – 1589). Jáchym držel Jindřichův Hradec a Zachariáš Telč. Jáchym se oženil s Annou z Rožmberka a v letech 1554 – 1565 zastával úřad nejvyššího kancléře Království českého. V roce 1561 mu byl císařem udělen Řád zlatého rouna. Jeho život ukončilo utopení v Dunaji při povodni, po té co jeho kočár na prolomeném Vídeňském mostě vzala voda. Zachariáš na Telči převzal správu bratrových statků. V letech 1567 – 1571 byl nejvyšším moravským zemským hejtmanem a před tím ve dvou obdobích (1558 – 1567, 1573 – 1587) nejvyšším moravským komorníkem cúdy brněnské. Jeho syn Menhart Lev ho nepřežil a tak vše

dědil syn jeho bratra Jáchyma. Tím byl Adam II. z Hradce (1546 – 1596). Ten byl nejvyšším kancléřem (1585) a nakonec i nejvyšším purkrabím (1592). Díky nemoci (pravděpodobně pohlavní), která způsobovala zhoršování jeho zdravotního stavu, byl nakonec nošen na nosítkách. Oženil se Kateřinou z Montfortu a měl s ní několik dětí. Díky otcově nemoci byli léčeni rtuťovou terapií, která umožnila, že nejmladší sourozenci Jáchym Oldřich a Lucie Otýlie se dožili dospělosti. Svým způsobem „drastické“ léčebné postupy postihly i jejich zdraví. Jáchym Oldřich (1579 – 1604), držitel všech statků pánů z Hradce, byl zjevně duševně nemocen a zemřel ve dvaceti pěti letech. Jeho sestra zřejmě díky celoživotnímu přijímání léků se vdala a měla děti.

Po smrti Jáchyma Oldřicha z Hradce, posledního mužského příslušníka starobylého českého šlechtického rodu, se dědičkou rozsáhlých statků, především Jindřichova Hradce, Telče, Slavonic, Stráže nad Nežárkou, Kardašovy Řečice, Strmilova, Studené, Kunžaku atd., stala jeho sestra Lucie Otýlie z Hradce (*1582, +2. 1. 1633). Ta byla provdaná (svatba 13. 1. 1602) za Viléma Slavatu z Chlumu a Košumberka (*1572, + 19. 1. 1652). Jejich potomci byli vlastníky Jindřichova Hradce a Telče až do roku 1692, kdy se veškerého dědictví a majetku zřekl Jan Karel Jáchym Slavata, který vstoupil do řádu karmelitánů a stal se jeho řádovým generálem (+ 1712). O slavatovské dědictví vznikly spory, které byly řešeny rozdělením statků na pět dílů. Nejstarší ze sester Jana Karla Jáchyma Slavaty, Marie Barbora se vdala za Kryštofa Filipa hraběte z Lichtensteinu-Castelcornu (+1685) a do manželství přinesla věnem Telč, Slavonice, Kunžak, Roštejn, Studenou a další. František Antonín Lichtenstein-Castelcorn byl posledním držitelem Telče z tohoto rodu. Jeho druhá manželka Marie Anna z Thürheimu se jako vdova znovu vdala za Aloise hraběte Podstatského z Prusinovic, který v roce 1762 obdržel privilegium dovolující spojit jeho erb a jméno s erbem a jménem vymřelého rodu Lichtenstein-Castelcorn – od té doby používal rod jméno Podstatsky-Lichtenstein. Rod držel panství Telč až do ukončení vrchnostenské správy, kterou v roce 1850 nahradila správa státní. Podstatsky-Lichtensteinové byly vlastníky telečského velkostatku až do roku 1945.

Součástí katastru obce Řásná jsou tři přírodní rezervace a jedna přírodní památka.

Míchova skála - přírodní památkou vyhlášena v roce 1984. Osamocený skalní útvar na jižním svahu vrchu s kótou 773 m n. m., asi 2 km severozápadně od obce Řásná. Žulová skála zachovává projevy tropického zvětrávání v třetihorách a po následném obnažení intenzivního mrazového zvětrávání granitu v periglaciálních podmínkách pleistocénu. Struktura skály je deskovitá a barva šedivá. Výměra je 0,20 ha.

Mrhatina – přírodní rezervace vyhlášena v roce 1964. Výměra 14,5 ha. Asi 1,5 km jihozápadně od obce Řásná, na jihozápadním svahu bezejmenného vrchu, nedaleko rybníka Horní Mrzatec. Předmětem ochrany je přirozený bukový porost s příměsí jehličnatých stromů jako typická ukázka přirozených lesních společenstev na chudém kyselém žulovém podloží Jihlavských vrchů.

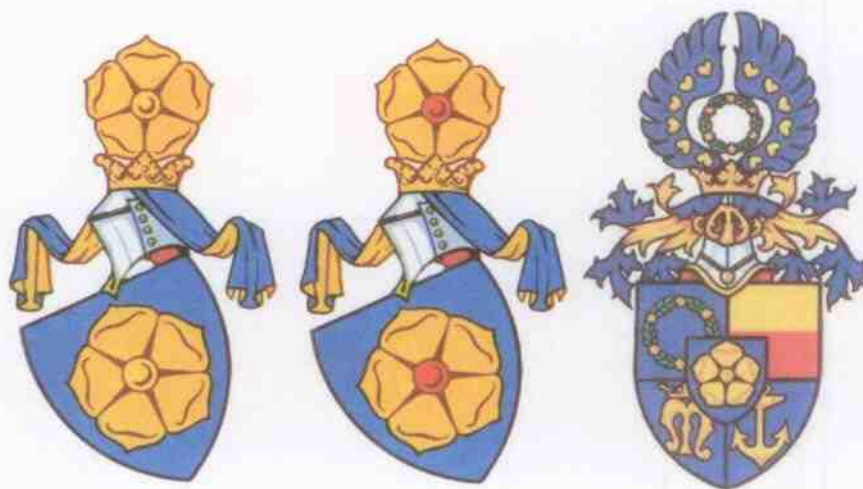
Velký Pařezitý rybník – přírodní rezervace 1,5 km severozápadně od obce Řásná, s výměrou 23,51 ha, vyhlášena v roce 1984. Předmětem ochrany je rozsáhlý komplex oligotrofního rybníka, mokřadních olšin a rašelinných březin v Jihlavských vrších. Rybník byl založen Zachariášem z Hradce v roce 1565. Původní funkce byla vodárenská a rybník byl jedním z hlavních zdrojů vody pro Telč. Voda z rybníka byla vedena důmyslně konstruovanou umělou stokou do Telečského potoka a díky tomu propojovala povodí řek Jihlavy a Dyje. Z doby založení rybníka se na dně zachovalo značné množství nevykloučených pařezů z původního lesa. Pařezy daly jméno rybníku. V současnosti je rybník využíván k chovu ryb.

Štamberk a kamenné moře - přírodní rezervace z části na katastru obce Řásná. Jiná část téže rezervace je na katastrálním území Lhotky u Mrákotína. Rezervace o rozloze 14,1 ha byla vyhlášena v roce 1982. Předmětem ochrany jsou bučiny na skalách v okolí zříceniny hradu Štamberka (Šternberku), kamenné moře a balvanové proudy na zarůstajících pastvinách severozápadně od obce Lhotka. V okolí zříceniny středověkého hradu jsou vyvinuty četné projevy mrazového zvětrávání žuly (podobně Míchova skála). Obtížně přístupný terén umožnil zachování zbytků lesních společenstev bikových bučin a suťových lesů (Mackovčín, Peter – Šumpich, Jan: Chráněná území ČR. Jihlavsko. Svazek VII. Praha 2002, s. 162, 163, 179, 183).

O JMÉNU

O významu jména obce Řásná je obvykle sdělováno, že není zcela zřejmý. Přesto je správně dovozováno (www.rasna.cz), že jméno má oporu v přídavném jménu a vyjadřuje odpověď na otázku „jaká“. Přídavné jméno „řásná“ je odvozeno od podstatného jména „řasa“. Domněnka, že původně šlo pojmenování některé z četných vodotečí v okolí vsi je opodstatněná. Je zřejmé, že jména vsí typu Vlasenice, Řasnice, Žabinec a jejich další odvozeniny mají souvislost s vodní flórou (Olivová-Nezbedová, Libuše: Pomístní jména v Čechách. Praha 1995, s. 298).

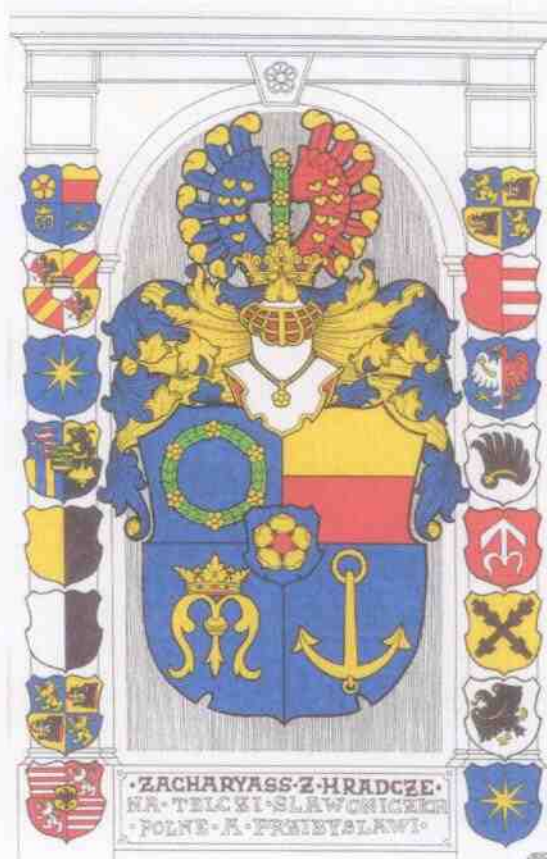

Erb pánů z Hradce – nahoře dvě možné varianty podoby růže se zlatým, či červeným semeníkem; dole poslední varianta erbu pánů z Hradce – heraldicky levé křídlo v klenotu má být správně červené (kresba Jiří Louda)

O ERBU PÁNŮ Z HRADCE, HRABAT SLAVATŮ Z CHLUMU A KOŠUMBERKA A LICHTENSTEIN-CASTELKORNŮ

Tradičním rodovým erbem pánů z Hradce byla zlatá růže v modrém štítě. Někdy je zobrazována s červeným semeníkem a zelenými kališními lístky. V druhé polovině 15. století Jindřich IV. z Hradce rozšířil rodový erb tak, že štít čtvrtil a do jednotlivých polí dal různá znamení – růže, hlava štítu, kotva a korunovaná unciála „M“. V druhé polovině 16. století, za bratrů Jáchyma a Zachariáše z Hradce došlo k poslední úpravě rodového erbu a do štítu byl přidán růžový věneček a staré rodové znamení růže se dostalo do středního štítku. Na korunované přilbě s modro-

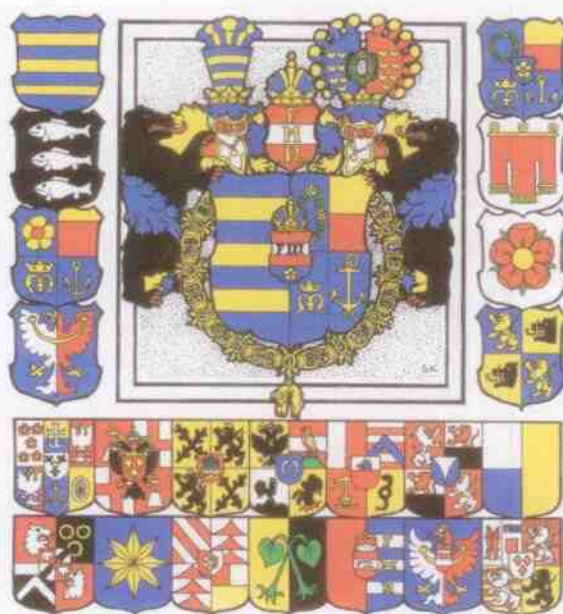
zlatými příkrývadly byla klenotem původně jen růže jako ve štítu. U čtvrceného štítu erbu Jindřicha IV. z Hradce byla klenotem dvě orlí křídla posypaná zlatými srdíčky, křídlo heraldicky vpravo bylo modré, vlevo červené. Po zavedení věnečku do erbu se ten stal také součástí klenotu a byl vložen mezi křídla. Tak byl erb pánů z Hradce převzat jejich dědici Slavaty z Chlumu a Košumberka. V současné době mnoho kreslířů erbu pánů z Hradce neví, že jedno z křídel v klenotu bylo červené a malují obě křídla modrá – a to je nutné považovat za chybné. Správnou a dobově autentickou podobu erbu pánů z Hradce lze vidět například v podobě dřevěné plastiky vyřezané do jedné tabule stropu ve Zlatém sále na zámku v Telči, nebo malovaný na zámku v Jindřichově Hradci v tzv. Adamově Novém stavení.

Úplný erb Zachariáše z Hradce s šestnáctikoutním vývodem jeho předků
(kresba Stanislav Kasík)

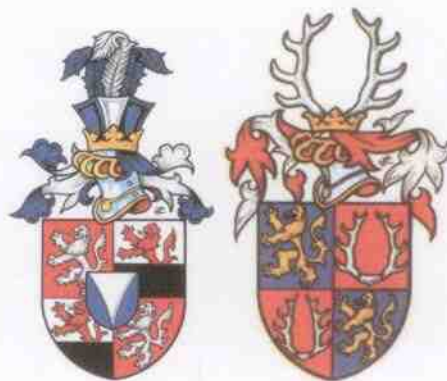
Erb pánů Slavatů z Chlumu a Košumberka (kresba Jiří Louda)

Erb Viléma hraběte Slavaty z Chlumu a Košumberka z roku 1644

Po stranách erbu osmikoutní vývod jeho předků; dole erby manželek a manželů jeho potomků až do vymření rodu (kresba Stanislav Kasík)

Původní rodový erb pánů Slavatů z Chlumu a Košumberka prošel určitým vývojem a jeho konečná podoba odpovídá popisu: V modrém štítě tři zlatá břevna. Klenotem na korunované přilbě s modro-zlatými příkrývadly modrá nahoru se rozšiřující deska s třemi zlatými břevny, na horním okraji postrkaná sedmi pštrosími pery, střídavě modrými a zlatými (Sedláček, August: Českomoravská heraldika II. Praha 1925, s. 134; dále jen ČMH II.). Po vymření pánů z Hradce v mužské posloupnosti požádal Vilém Slavata z Chlumu a Košumberka, jako manžel Lucie Otýlie z Hradce, poslední svého rodu a dědičky, císaře o spojení jeho rodového erbu s erbem pánů z Hradce. Císař Matyáš, listinou vydanou 9. 11. 1616 uvedené spojení rodových erbů potvrdil (SOBA Třeboň, odd. Jindřichův Hradec, RA Slavatů z Chlumu a Košumberka, inv. č. 29, perg. č. 492). Vilém Slavata dosáhl nejen povýšení do dědičného říšského hraběcího stavu v roce 1621, ale také dalších polepšení svého erbu (1621, 1622, 1629). Poslední z nich uzavřelo utváření rodového erbu Slavatů a Vilémovi dědicové jej používali bez změn (Kasík, Stanislav: Vývoj znaku Viléma Slavaty z Chlumu a Košumberka. Heraldika a genealogie. Klub pro českou heraldiku a genealogii. Roč. XXVI, č. 2. Praha 1993. 63 – 78).

Zleva: erb hrabat z Lichtenstein-Castelkornu a Podstatských z Prusinkova
(kresba Jiří Louda)

